

Zápisnica zo zasadnutia II. komory Snemu SAV,

ktoré sa uskutočnilo dňa 14. februára 2021 od 09:00 hod. v Pavilóne lekárskeho vied, blok B, číslo miestnosti 2.56, Dúbravská cesta 9, Bratislava

Prítomní členovia II. komory Snemu SAV: M. Barteková, P. Filipčík, A. Gajdošová, D. Gašperíková, P. Kenderessy, Ľ. Kľučár, Ľ. Košťál, J. Kučera, Z. Sulová, D. Žitňan

Prizvaní kandidáti na členov P SAV: D. Antolová, T. Hromádka, D. Jurkovičová, Ľ. Lacinová, K. Marhold, M. Šoltésová Prnová

Program

1. Otvorenie
2. Schválenie programu zasadnutia
3. Predstavenie sa kandidátov na členov predsedníctva akadémie za 2. oddelenie vied vo funkčnom období 2025 – 2029 a ich odpovede na otázky členov 2. komory snemu
4. Rôzne
5. Záver

Zasadanie II. komory Snemu SAV zahájil jej predseda Ľuboš Kľučár. Po odsúhlasení zapisovateľa (Ľubor Košťál) a overovateľku zápisnice (Zdena Sulová) pokračovalo zasadnutie predstavením kandidátov na členov P SAV za 2. oddelenie vied podľa vopred určeného harmonogramu.

MVDr. Daniela Antolová, DrSc. predstavila v prezentácii svoje vedecké zameranie, scientometrickú charakteristiku (publikácie WOS a SCOPUS 72, citácie > 1700, h-index 19), vedecko organizačné skúsenosti (členka Snemu SAV, členka Výboru Snemu SAV, zástupkyňa riaditeľa, členka vedeckej rady), víziu priorít SAV, ako aj svoje predstavy o pôsobení v P SAV v prípade zvolenia (Podpredseda SAV pre 2. oddelenie vied).

Otázky členov komory sa týkali schopnosti SAV udržať zameranie na základný výskum, vzhľadom na narastajúci tlak na aplikovaný výskum. Podľa kandidátky musíme vynaložiť maximálne úsilie udržať základný výskum aj vzhľadom na to, že pre niektoré inštitúcie SAV nie je priama aplikácia výsledkov reálna. Ďalšia otázka sa týkala pripravenosti kandidátky na náročnosť pozície Podpredsedu SAV pre II. oddelenie. Dr. Antolová reagovala, že keď sa do niečoho pustí, je to naplno a že verí, že komunikáciou v rámci oddelenia (návštevy na ústavoch) je schopná dospieť k riešeniu problémov. Ďalšia otázka sa týkala problému poklesu príjmu PhD. študentov po prijatí na postdoktorandskú pozíciu. V diskusii odznelo, že napriek kompenzačnému príspevku je jediné možné riešenie získanie externých zdrojov na financovanie. Na otázku ako je kandidátka pripravená na potrebu častého cestovania z Košíc do Bratislavy odpovedala, že existuje predstava o zriadení kancelárie P SAV v Košiciach, ktorá by poskytla zázemie košickým členom P SAV, že mnohé veci je možné riešiť online, ale aj že už jej pozícia vo Výbore Snemu SAV bola spojená s častým dochádzaním do Bratislavy. Medzi ďalšími otázkami ktoré zazneli bola aj otázka ako prilákať mladých na návrat zo zahraničia. Kandidátka reagovala, že dôležitú úlohu musia zohrať samotné vedecké kolektívy, ktoré môžu svojou atmosférou prilákať potenciálnych záujemcov bez ohľadu na nedostatočné finančné odmeňovanie.

MUDr. Mgr. Tomáš Hromádka, PhD. vo svojej prezentácii krátko predstavil svoju vedeckú kariéru (PhD. - neurobiológia, New York; Mgr. - teoretická informatika, Praha; MUDr. - všeobecné lekárstvo, Praha), aj svoje vedecko-organizačné skúsenosti, predovšetkým pôsobenie v P SAV. Zmenil sa o svojom príspevku k riešeniu problémov týkajúcich sa sledovania bezpečnosti, riadenia rizík, ale aj ďalších projektov (Národný projekt pre otvorené laboratóriá, výkonnostné zmluvy). V prípade zvolenia sa uchádza o pozíciu Podpredsedu pre vedu, výskum a inovácie.

Otázky nadviazali na jeho víziu, v ktorej spomenul rôzne formy hodnotenia. Ako ovplyvniť, určovať smerovanie systémov hodnotenia, napríklad optimalizáciu systému hodnotenia VER? Kandidát vidí jediné riešenie v diskusii, komunikácii s kompetentnými, opretej o fakt, že SAV je výkonnou inštitúciou, ktorá je v očiach verejnosti dôveryhodná. Vidí vedu ako štátotvorný prvok. Pozitívne hodnotí prínos výkonnostných zmlúv pre financovanie SAV, hoci si vyžadovali určité kompromisy ohľadom hodnotenia. V odpovedi na otázku ohľadom zníženia byrokracie zaznelo, že pozícia II. oddelenia SAV je v tomto smere lepšia ako ostatných oddelení, vzhľadom na veľkosť inštitúcií. Pre zníženie zaostávania za ostatnými krajinami V4 je potrebné pritiahnúť kvalitných vedcov (zo zahraničia), rozšíriť preklenovacie granty. Na otázku, čo si myslí o ročnom panelovom hodnotení inštitúcií, kandidát odpovedal, že čisto panelové ročné hodnotenie vzhľadom na náklady v pomere k prínosu nie je vhodné, napriek tomu ale oceňuje panelový systém hodnotenia. Je potrebné skombinovať a zladiť rôzne formy hodnotenia, tak aby hodnotenie bolo čo najmenej zaťažujúce. Podporil potrebu komunikácie s decíznou sférou (napr. Výbor NR SR pre vzdelávanie, vedu, mládež, šport a cestovný ruch). Ocenil pôsobenie Otvorenej akadémie a podporil návštevy na stredných a vysokých školách, t. j. oslovovať tých, ktorí budú rozhodovať o osude vedy v blízkej budúcnosti.

RNDr. Dana Jurkovičová, DrSc. predstavila svoje skúsenosti v akademickej a komerčnej sfére doma i v zahraničí. Zdôraznila svoju hodnotovú orientáciu a dôraz na slušnú komunikáciu. Vo vízii zdôraznila podporu základného výskumu, potrebu upevnenia postavenia SAV v spoločnosti ako mienkotvornej inštitúcie. V prípade zvolenia by sa chcela venovať oblasti doktorandského štúdia, podpore postdoktorandov a mladých vedeckých pracovníkov. V ďalšej časti špecifikovala svoje predstavy ako ďalej rozvinúť túto oblasť, doktorandskú školu SAV založenú prof. Lacinovou.

Otázky sa týkali internacionalizácie v súvislosti s doktorandským štúdiom. Internacionalizáciu si predstavuje "na všetky 4 strany". Je potrebné aktívne si vyberať inštitúcie o ktoré máme záujem. Je potrebná propagácia doktorandského štúdia na SAV, tematické konferencie, rozvoj doktorandskej školy SAV a jej propagácia. Diskutujúci poukázali na nedostatky v poskytovaní informácií zahraničným doktorandom v anglickom jazyku. Je potrebné v spolupráci s odborom pre medzinárodné styky preložiť dokumenty do angličtiny (pomoc inštitúciám z P SAV). Kandidátka pripustila, že fakt že doposiaľ nebola v riadiacich orgánoch SAV je určitý hendikep, ale kompenzujú to jej manažérske skúsenosti z komerčnej sféry.

Prof. RNDr. Ľubica Lacinová, DrSc. vo svojom vystúpení konštatovala, že kandiduje na pozíciu členky P SAV pre vzdelávanie a doktorandské štúdium a následne prezentovala dosiahnuté výsledky v uplynulých dvoch funkčných obdobiach, ako aj predstavy o ďalších plánovaných aktivitách. Zdôraznila, že absolvent doktorandského štúdia na SAV má byť komplexne vzdelanou osobnosťou schopnou kritického myslenia, s potrebou poznania metodológie vedy.

Dotkla sa problematiky profilu absolventov, vzťahov na pracovisku, spoluprácu s vysokými školami, internacionalizácie, ako aj programov pre postdoktorandov.

Na otázku parity oddelení pri grantových schémach pre doktorandov a postdoktorandov odpovedala, že platí zásada 50 percentnej úspešnosti. Vysvetlila, že sa neuvažuje o zvýšení výšky grantov v biologických a medicínskych disciplínach, nakoľko cieľom týchto grantov nie je priniesť peniaze na výskum, ale zlepšiť zručnosti mladých vedeckých pracovníkov. Na otázku ohľadom informovanosti doktorandov a školiteľov o prebiehajúcich aktivitách odpovedala, že momentálne používajú mailing list doktorandov a garantov doktorandského štúdia na jednotlivých inštitúciách. Z diskusie vyplynulo, že pre zlepšenie informovanosti školiteľov je by bolo užitočné vytvoriť aj mailing list školiteľov, aby sa k nim dostali patričné informácie. V diskusii zazneli aj kritické slová ohľadom kvality niektorých hodnotení Doktgrantov. Kandidátka zdôraznila potrebu spätnej väzby v takýchto prípadoch.

prof. RNDr. Karol Marhold, DrSc. krátko predstavil svoju vedeckú kariéru (152 publikácií, 4847 citácií, h-index 38, prof. na Karlovej Univerzite, domáce a zahraničné granty), a vedecko organizačné skúsenosti (predseda II. komory Snemu SAV, predseda Snemu SAV, podpredseda SAV pre II. oddelenie vied). Ako uviedol, cení si otvorenú komunikáciu, je za vyvážený prístup ku všetkým vedným odborom, vyvážený systém výkonového hodnotenia. Vidí dlhodobú potrebu podpory pracovísk v zapájaní do horizontových (Partnerships) a iných medzinárodných projektov. Dlhodobo sa venuje možnosti publikovania v Open Access.

Prvá otázka sa týkala nášho zaostávania v oblasti vedy za okolitými krajinami, vrátane Českej republiky. Ako tento proces zvrátiť? V odpovedi kandidát spomenul, že sa snažíme aplikovať pozitívne príklady z ČR, ale aj Maďarska (Impulz). Dôležité sú financie. V Čechách existujú viaceré schémy podpory vedy. Verí, že výkonnostné zmluvy prinesú zdroje na rozvoj. Zvýšenie financovania ale potrebuje dlhšie obdobie aby sa odrazilo na kvalite. Na otázku týkajúcu sa predátorských časopisov kandidát odpovedal, že napr. nie všetky MDPI alebo Frontiers časopisy sú zlé. Spomenul príklad z Fínska (Julkaisufoorumi.fi), kde boli časopisy, v ktorých uverejnenie publikácií nemožno odporučiť bez výhrad, preradené v hodnotení do úrovne 0. Dotkol sa aj otázok financovania nákladov na *Open Access*, spolupráce s CVTI v tejto oblasti a podpory publikovania *Open Access* aj v časopisoch, ktoré nie sú pokryté existujúcimi schémami.

Ing. Marta Šoltésová Prnová, PhD. predstavila v krátkosti svoju kariéru na SAV, kde sa od svojho nástupu v r. 2011, okrem svojho zamerania na vedeckú prácu v odbore biochémia, začala venovať aj otázkam popularizácie, medializácie a propagácie. Pôsobila ako koordinátorka, najprv na úrovni ústavu a neskôr celého Centra experimentálnej medicíny. Zo svojich vedecko-organizačných skúseností spomenula aj svoje členstvo v správnej rade Centra. Svoju prezentáciu venovala predstavám o možnom zlepšení popularizácie vedy a zviditeľňovania SAV ako mienkotvornej inštitúcie v očiach širokej verejnosti, decíznej sféry a priemyslu.

Jedna z otázok sa týkala možností relatívne nákladného financovania výroby popularizačných filmov, ktoré kandidátka spomenula vo svojej vízii. Podľa kandidátky je možné podobné materiály vyrábať aj nízkonákladovo, vo vlastnej réžii, nevyklučuje ale ani možnosť získať na výrobu zdroje zo sponzoringu firiem, s ktorými spolupracujeme. Na otázku postoja k vyjadrovaniu sa SAV k celospoločenským otázkam reagovala, že je potrebné zachovávať apolitickosť, ale v reakcii na odborné otázky by sme mohli poskytovať naše stanoviská

pružnejšie. Na otázku týkajúcu sa jej znalostí vnútroakademických procesov, vzhľadom na jej relatívne malé vedecko-organizačné skúsenosti reagovala, že v oblasti popularizácie pozná všetky zainteresované strany, a jej poznatky vyplývajú aj z členstva v správnej rade Centra experimentálnej medicíny.

Na záver v rámci rôzneho zazneli organizačné informácie k volebnému Snemu SAV naplánovanom na utorok 18.2.2025.

V Bratislave 6. 3. 2025

Zapisovateľ: Ľubor Košťál

Overovateľka: Zdena Sulová

Ľuboš Kľučár
predseda II. komory Snemu SAV